

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Sekretarz Stanu
Michał Kołodziejczak

Warszawa, 24 stycznia 2024 r.
znak sprawy: DOS.dws.073.40.2023

Pan
Mieczysław Łuczak
Prezes
Wielkopolskiej Izby Rolniczej

Dotyczy: stanowiska z dnia 18 grudnia 2023r. II Walnego Zgromadzenia
Wielkopolskiej Izby Rolniczej VII kadencji.

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na ww. pismo w sprawie trudnej sytuacji ekonomicznej rolników oraz rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych pomiędzy Unią Europejską a Ukrainą, poniżej przekazuję stosowne informacje.

Trudna sytuacja ekonomiczna rolników. Pomoc finansowa producentom kukurydzy.

Rada Ministrów w dniu 7 grudnia 2023 r. przyjęła rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, które wprowadza m.in.: uruchomienie pomocy dla producentów kukurydzy.

Wysokość pomocy ustala się jako iloczyn deklarowanej przez producenta kukurydzy we wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich, o których mowa w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, powierzchni upraw kukurydzy, z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę, nie większej niż 100 ha, i stawki pomocy.

Stawka pomocy wynosi:

- 1) 1000 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę, położonych w województwie lubelskim i podkarpackim;
- 2) 700 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę położonych w województwie małopolskim, mazowieckim, świętokrzyskim i podlaskim;
- 3) 500 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę, położonych w pozostałych województwach.

Powyższa pomoc będzie mogła być udzielana od dnia ogłoszenia pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności ze wspólnym rynkiem pomocy publicznej określonej w nowelizowanych przepisach.

Pomoc 500-1000zł/ha ma na celu częściowe zrehabilitowanie strat wynikających ze zwiększonych nakładów. Jest ona zróżnicowana regionalnie, ponieważ regiony pd.-wsch. Polski są najbardziej oddalone od rynków zbytu krajowego ziarna, stąd dodatkowe koszty transportu. W sytuacji nasycenia kukurydzą rynku lokalnego istnieje potrzeba transportowania ziarna na dalsze odległości do oddalonych rynków zbytu.

Niekorzystne zjawiska atmosferyczne w 2023 r. (susza)

Producenci rolni mogą pobierać kalkulację oszacowania szkód spowodowanych przez suszę albo protokół po jego zatwierdzeniu przez wojewodę. Część protokołów nie została jeszcze zaakceptowana przez wojewodów. Ponadto, producenci rolni poszkodowani w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych mogą ubiegać się o:

- 1) kredyt preferencyjny, zarówno obrotowy na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej (o kredyty mogą ubiegać się producenci rolni, w których gospodarstwie rolnym powstały szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem suszy w wysokości powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły te szkody);
- 2) udzielenie przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, na indywidualny wniosek rolnika, który poniósł szkody spowodowane przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne, pomocy w opłaceniu bieżących składek na

ubezpieczenie społeczne oraz regulowanie zaległości z tego tytułu w formie odroczenia terminu płatności składek i rozłożenia ich na dogodne raty, a także umorzenie w całości lub w części bieżących składek;

- 3) zastosowanie przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, na podstawie ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, odroczenia i rozłożenia na raty płatności z tytułu umów sprzedaży i dzierżawy nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz ulg w opłatach czynszu, a także umorzenia raty płatności czynszu z tytułu umów dzierżawy, na indywidualny wniosek producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej powstały szkody;
- 4) udzielenie na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast ulg w podatku rolnym, na indywidualny wniosek producenta rolnego.

Termin składania wniosków o pomoc oraz wysokość stawki pomocy, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi ogłosi w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej ministerstwa, z tym że wysokość tej stawki ogłosi najpóźniej 7 dni przed rozpoczęciem terminu składania wniosków o przyznanie pomocy.

Kryzys energetyczny

W odpowiedzi na kryzys energetyczny, wsparcie gospodarstw rolnych w zakresie odnawialnych źródeł energii było już realizowane w poprzedniej perspektywie w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach poddziałania Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych - Modernizacja gospodarstw rolnych w obszarze f "zielona energia w gospodarstwie". Dotychczas złożono 3014 wniosków na kwotę 282 963 166,46 zł.

W ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 (PS WPR) przewidziano instrument wsparcia Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, w ramach którego rolnicy mogą uzyskać pomoc na inwestycje mające m.in. na celu zmniejszenia presji działalności rolniczej na środowisko, poprzez wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, właściwe zagospodarowanie odpadów i produktów ubocznych z rolnictwa oraz poprawę efektywności energetycznej. Inwestycje w instalacje wytwarzające energię mają służyć wyłącznie zaspokojeniu potrzeb własnych beneficjenta w zakresie energii.

W gospodarstwie rolnym, w którym realizowana będzie taka inwestycja, zastosowana instalacja nie może wytwarzać więcej energii niż łączne średnioroczne jej zużycie przez to gospodarstwo.

Interwencja wspiera inwestycje materialne lub niematerialne w szczególności dotyczące budowy lub zakupu:

- 1) nowych urządzeń do produkcji energii z biogazu rolniczego (elektryczna lub ciepło lub paliwo gazowe) do 50 kW z możliwością zainstalowania magazynu energii (obszar A) lub
- 2) instalacji produkujących energię z promieniowania słonecznego do 50 kW wraz z magazynami energii i systemami zarządzania energią lub z pompą ciepła – o ile będzie stanowiła integralną część instalacji produkującej energię z promieniowania słonecznego, koszty montażu instalacji ww. urządzeń do produkcji energii (obszar B);
- 3) systemów poprawiających efektywność energetyczną budynków gospodarskich służących produkcji rolnej takich jak budowa, przebudowa lub zakup kotłów na biomasę, systemów odzyskiwania ciepła (np.: z mleka, z budynków inwentarskich, ściółki, gnojowicy), przeszkleń dachowych, oświetlenie LED, a także termomodernizacja budynków gospodarskich służących do produkcji rolnej (obszar C).

Kryteria wyboru mogą w szczególności dotyczyć odbycia szkolenia w zakresie efektywności energetycznej gospodarstwa rolnego lub zobowiązanie się do jego odbycia nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność końcową. W przypadku biogazowni rolniczych, kryteria wyboru dotyczą zwłaszcza wielkości pogłównia w gospodarstwie w DJP oraz stopnia wykorzystania nawozów naturalnych pochodzących z gospodarstwa.

Biorąc pod uwagę systemy poprawiające efektywność energetyczną budynków gospodarskich służących produkcji rolnej oraz budowę instalacji produkujących energię z promieniowania słonecznego wraz z pompami ciepła, magazynami energii i inteligentnymi systemami zarządzania energią, kryteria wyboru dotyczą w szczególności:

- sprawności urządzeń;

- prowadzenia produkcji ekologicznej (zgodnie z ustawą z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej);
- gospodarstw znajdujących się na obszarach, o których mowa w art. 6 ust.1 pkt 1-5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wraz z otulinami tych form ochrony przyrody;
- gospodarstw, w których prowadzona jest produkcja zwierzęca;
- gospodarstw nieposiadających instalacji do produkcji energii z promieniowania słonecznego dofinansowanej ze środków PROW 2014-2020 (w przypadku inwestycji w instalacje produkujące energię z promieniowania słonecznego wraz z pompami ciepła, magazynami energii i systemami zarządzania energią).

W okresie programowania maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi nie może przekroczyć:

- 1 500 000 zł – obszar A i B, przy czym na inwestycje związane z obszarem B nie może przekroczyć 200 000 zł
- 200 000 zł – obszar C.

Rolnik może skorzystać zarówno z obszaru A lub B, lub C.

Maksymalna kwota pomocy łącznie na obszary A i C nie może przekroczyć 1 700 000 zł, a na obszary B i C 400 000 zł.

Maksymalna łączna zainstalowana moc urządzeń do produkcji energii nie może przekroczyć 50 kW.

Intensywność pomocy wynosi do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Termin rozpoczęcia naboru wniosków o przyznanie pomocy dla interwencji I.10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, został wskazany na 25 stycznia 2024 r. i trwać będzie do 23 lutego 2024 r.

Ogłoszenie o naborze wniosków o przyznanie pomocy zostanie podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej ARiMR, nie później niż 14 dni przed dniem planowanego rozpoczęcia terminu składania wniosków. Termin składania wniosków o przyznanie pomocy nie będzie krótszy niż 14 dni i dłuższy niż 60 dni. Osoby zainteresowane udziałem we wsparciu oferowanym w ramach Planu Strategicznego

dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR) zachęcam do bieżącego monitorowania strony internetowej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, na której publikowane są wszystkie informacje kluczowe dla realizacji danego naboru wniosków.

Równocześnie informuję, że w momencie opublikowania informacji o rozpoczęciu naboru, na stronie internetowej ARiMR, pojawi się również regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy oraz instrukcja wypełnienia wniosku o przyznanie pomocy.

Obecnie na stronie MRiRW opublikowane są:

- wytyczne podstawowe w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 z dnia 14 sierpnia 2023 r. pod linkiem <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/wytyczne-horyzontalne2>;
- wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.10.2 Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej pod linkiem <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/wytyczne-szczegolowe>

Bardzo niskie zaliczki na dopłaty bezpośrednie, nie uwzględniające części związanej z ekoschematami

Jednym z rozwiązań wprowadzonych w Polsce w 2023 r. w celu poprawy sytuacji gospodarstw rolnych, była decyzja o realizacji zaliczek na poczet płatności bezpośrednich, przejściowego wsparcia krajowego oraz płatności ONW. Pomimo tego, że płatności w ramach ekoschematów nie były objęte zaliczkami, zaliczki otrzymało ok. 1,2 mln rolników na łączną kwotę ok. 9,2 mld zł (w tym ok. 1,1 mld zł z tytułu płatności ONW).

Od 1 grudnia 2023 r. sukcesywnie wypłacane są pozostałe kwoty płatności za 2023 r., przy czym wypłata płatności w ramach ekoschematów rozpocznie się niezwłocznie po otrzymaniu od Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zweryfikowanych danych w zakresie powierzchni/liczby sztuk zwierząt kwalifikującej się do wsparcia oraz określeniu wysokości stawek tych płatności w drodze rozporządzenia.

Kwestia częstych zmian przepisów i ich interpretacji

Podstawy prawne przyznawania wsparcia unijnego dla rolników na lata 2023-2027 zostały ustanowione w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115, które wchodzi w skład pakietu aktów prawnych implementujących reformę WPR na lata 2023-2027. Reforma ta objęła wszystkie główne instrumenty WPR, wprowadzając szereg znaczących zmian, w tym m.in. w systemie płatności bezpośrednich. Jednocześnie należy podkreślić, że wszystkie państwa członkowskie zobowiązane są do wdrożenia nowych rozwiązań w ramach WPR, w tym ekoschematów, zasady warunkowości czy definicji aktywnego rolnika.

Przy opracowywaniu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR) Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi dążyło do ograniczenia obciążenia administracyjnego i zapewnienia uproszczenia w tych elementach, gdzie było to możliwe.

Jednocześnie należy zauważyć, że większość realizowanych w 2023 r. instrumentów wsparcia bezpośredniego stanowi kontynuację wsparcia stosowanego do 2022 r. Przeprowadzone zostały liczne działania w celu zapewnienia rolnikom dostępu do informacji o zmianach oraz umożliwienia jak najlepszego skorzystania z dostępnego wsparcia. Przygotowane zostały broszury informacyjne, przeprowadzono kampanię informacyjną oraz szereg szkoleń zarówno dla doradców jak i rolników. Ponadto, w kampanii 2023 r., rolnicy mieli możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy ośrodków doradztwa rolniczego przy wypełnianiu wniosku o przyznanie płatności. Dodatkowo, aby zapewnić rolnikom więcej czasu na przygotowanie wniosku czy zmian do wniosku w kampanii 2023 r., wydłużono termin składania wniosków i termin zgłaszania zmian do wniosku.

Umowy o wolnym handlu podpisane z takimi organizacjami i krajami, jak Mercosur czy Ukraina

Umowa o wolnym handlu UE-Mercosur mimo osiągnięcia porozumienia politycznego w 2019 r. nie została jeszcze podpisana, a tym samym nie weszła w życie. Negocjacje m.in. w obszarze zrównoważonego rozwoju nadal trwają. W toku negocjacji podkreślaliśmy wrażliwości polskiego sektora rolnego i zabiegaliśmy o zbilansowany charakter umowy. Między innymi dzięki polskim postulatom w projekcie umowy

przewidziano ustanowienie kontyngentów taryfowych w imporcie z krajów Mercosur najbardziej wrażliwych towarów.

Dostrzegamy wyzwania dla rolnictwa związane z rozpoczęciem negocjacji akcesyjnych do UE przez Ukrainę. Dlatego też na posiedzeniu Rady AGRIFISH (10-11 grudnia 2023 r.) Polska przedstawiła informację pt. „Przygotowanie europejskiego rolnictwa do akcesji Ukrainy do UE”. Zaznaczyliśmy, że otwarcie UE na Ukrainę może być strategiczną inwestycją, ale należy podjąć niezbędne działania, aby dalsze rozszerzanie UE nie skutkowało w obecnych państwach członkowskich, w tym w Polsce, obniżeniem opłacalności produkcji rolnej, depopulacją obszarów wiejskich oraz porzucaniem działalności rolniczej. Domagaliśmy się zapewnienia, na każdym etapie negocjacji akcesyjnych, ochrony interesów rolników i pozostałych podmiotów sektora rolno-spożywczego z państw członkowskich UE. Uważamy też, że negocjacje akcesyjne z Ukrainą powinny być poprzedzone rzetelną oceną wpływu akcesji na unijne rolnictwo, sektor rolno-spożywczy i pozycję UE w handlu międzynarodowym. W toku dalszej dyskusji będziemy nadal podkreślać potrzebę ochrony polskiego i unijnego sektora rolnego.

Zgodnie z postanowieniami Załącznika V do Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina strona ukraińska zobowiązała się do dostosowania swojego ustawodawstwa do wymienionych w ww. załączniku unijnych regulacji dot. m.in. zdrowia publicznego, wymogów mających zastosowanie w wytwarzaniu produktów zwierzęcych, zdrowia i chorób zwierząt, identyfikacji i rejestracji zwierząt, produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, pasz i dodatków paszowych, dobrostanu zwierząt, środków fitosanitarnych. Ukraina nadal podejmuje starania na rzecz zakończenia ww. procesu przy wsparciu Komisji Europejskiej.

Z wyrazami szacunku

Z wyrazami szacunku
Michał Kołodziejczak

/podpisano elektronicznie/